

Nijsbrief

Wy wurkje oan in moai Alde Feanen

Voorwoord

Voor u ligt de nieuwsbrief van de gebiedsontwikkeling Alde Feanen. We zijn volop bezig om dit prachtige gebied geschikter te maken voor natuur, duurzaam en robuust waterbeheer en recreatie.

In deze nieuwsbrief gaan we kort in op de 4e uitvoeringsmodule Alde Feanen die van 12 juli tot en met 17 september ([digitaal](#)) ter inzage ligt. Verder praten we u bij over de projecten die zijn uitgevoerd en welke in voorbereiding of in uitvoering zijn. Het liefst ontmoeten we u persoonlijk en daarom organiseren we een informatiemarkt op **dinsdag 5 september (van 19.00 - 21.00 uur)**. Meer hierover leest u in deze nieuwsbrief.

Aaltje Rispens
Voorzitter Gebiedscommissie Alde Feanen

4e module in concept gereed: 36 hectare nieuwe natuur

In mei 2019 is de provincie Fryslân eigenaar geworden van een voormalige boerderij in polder Siderius, langs de Koaidyk en Alle om 'e Slachte. Doel is de verdroging van de Alde Feanen tegen te gaan. Dit willen we doen door verhoging van het waterpeil. Verder realiseren we hiermee een natuurverbinding tussen het moerasgebied ten noorden van Earnewâld en de Jan Durkspolder. De uitwerking hiervan is beschreven in de 4e uitvoeringsmodule. U kunt het [document](#) digitaal inzien (via de website). Een papieren versie kunt u ook raadplegen op het gemeentehuis van Tytsjerksteradiel in Burgum en het provinciehuis in Leeuwarden.

Reageren op de 4e module

De Gebiedscommissie wil graag weten of u opmerkingen over of suggesties op het plan heeft. Tijdens de inloopavond van juni vorig jaar heeft u de gelegenheid gekregen uw mening over het, toen nog planvoornemen, kenbaar te maken. Nu bieden wij u nogmaals de gelegenheid op het plan te reageren zoals het beschreven is in de 4e uitvoeringsmodule. Dit is geen 'zienswijze procedure' zoals bijvoorbeeld een wijziging in een omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan). Er is geen bezwaar en beroep mogelijk. De reactietermijn loopt tot en met 17 september. Na deze datum worden alle reacties verwerkt en samen met een antwoord opgenomen in de reactienota. Dit kan leiden tot aanpassingen van de 4e uitvoeringsmodule. Daarna stelt de Gebiedscommissie de 4e uitvoeringsmodule definitief vast. De Gebiedscommissie biedt vervolgens de definitieve versie aan aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân met het verzoek het voor de uitvoering gereserveerde budget beschikbaar te stellen. Als de voorbereiding van de uitvoering mee zit, kan in 2024 gestart worden met het fysieke werk in het gebied.

Informatiemarkt op dinsdag 5 september

Binnen het gebiedsontwikkelingsproject Alde Feanen werkt de Gebiedscommissie aan plannen voor natuur, water, recreatie en landbouw. De commissie werkt in opdracht van de provincie Fryslân. Dit doet ze samen met It Fryske Gea (als tijdelijk beheerder van het gebied), Wetterskip Fryslân en gemeenten Tytsjerksteradiel en Smallingerland.

Op dinsdag 5 september organiseert de Gebiedscommissie een informatiemarkt in MFC De Gearrin in Oudega. We starten om 19.00 uur met een welkomstwoord van de voorzitter en een korte presentatie over de 4e uitvoeringsmodule. Op de informatiemarkt kunt u bij de diverse tafels meer horen over onder andere de 3e uitvoeringsmodule, de regiodeal en het LIFE project. We gaan graag met u in gesprek.

Tot ziens op 5 september!

Verkoop van het erf met woning Alle om 'e Slachte

De woonkavel heeft momenteel een agrarische bestemming. Na definitieve vaststelling van de 4e module zal de provincie een verzoek aan de gemeente doen om de bestemming te wijzigen naar 'Wonen – A7'. Het is binnen deze woonbestemming mogelijk het wonen te combineren met een beroeps- of bedrijfsactiviteit aan huis. De activiteit mag daarbij geen negatief effect hebben op de omliggende natuur. Een aantal partijen heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in het kopen van de woonkavel. Voordat de kavel via openbare inschrijving kan worden verkocht, vindt eerst een beoordeling plaats of het perceel kan worden ingezet voor andere provinciale doeleinden. Daarna biedt de provincie het perceel aan andere overheden aan. Dit is de re-allocatieprocedure of leurprocedure. Als gevolg van deze procedure, zijn op dit moment verkoopgesprekken gaande.

Werk in zomerpolders gereed

Het werk in de zomerpolders aan de west- en noordwest kant in de Alde Feanen, in polder Laban, polder Grondsma, De Wydlannen en de Twa Sân Mêden, is gereed. Hier zijn kades vervangen, gevolgd door de aanleg van dammen, duikers en het aanpassen van watergangen. Daardoor zijn de waterstanden beter te controleren en kan het beheer beter worden uitgevoerd. Dit is voor het behoud en ontwikkeling van schraallanden zoals blauwgraslanden (drassige hooilanden). En voor het behoud van de noorse woelmuis. Doordat we het gebied een paar weken per jaar onder water zetten, worden de concurrenten van de Noordse woelmuis verjaagd, die zelf prima tegen natte voeten kan!

Regio Deal Zuid Oost

De gebiedscommissie Alde Feanen heeft een aanvraag ingediend voor een financiële bijdrage in het kader van de Regio Deal Zuidoost Fryslân. Met deze bijdrage is het mogelijk extra kwaliteit toe te voegen aan het gebied. Dit gaat voornamelijk over de beleving van het gebied en de toegankelijkheid van bezoekers. De projecten concentreren zich in de omgeving van de Wolwarren en de Jan Durkspolder en worden deels gecombineerd met al geplande projecten uit de 3e module.

Vorbereiding Wolwarren, Brêgehamd, Barfjild, Jan Durkspolder

De werkzaamheden voor de projecten in de Wolwarren en omgeving, gezamenlijk met de Regio Deal projecten, worden nu voorbereid. Naast waterhuishoudkundige maatregelen, waarbij het waterpeil wordt verhoogd, wordt ook een wandelroute verbeterd en de kano route verlegd. Verder komt er een vogelkijkhut aan de zuidzijde, zodat vogels bekeken en gefotografeerd kunnen worden met de zon in de rug. Voor de vogelkijkhut komt een vogeleiland, zodat de beleving van de natuur nog dichterbij komt. De gemeente Smallingerland is bezig met de vervanging van de brug Westersanning. De weg daar naar toe is recent geasfalteerd. De weg voorbij de brug wordt ook nog opgeknapt. De gemeente is ook bezig met het realiseren van een Otterduiker onder de weg Headammen. Deze weg zal ook opnieuw worden ingericht zodat deze veiliger is voor wandelaars, fietsers en 'overhalende' kanoërs. Het parkeerterrein bij de brug over de Headamsleat wordt verbeterd.

Peilbuizen voor grondwater

De grondwaterstand in de Alde Feanen wordt vanaf augustus 2021 dagelijks gevolgd. Daarvoor zijn op diverse locaties peilbuizen geplaatst (zie onderstaand kaartje). Het doel van de monitoring is om de nulsituatie en de effecten van toekomstige peilveranderingen in beeld te brengen.

Wat is schraalland, hooiland en blauwgrasland?

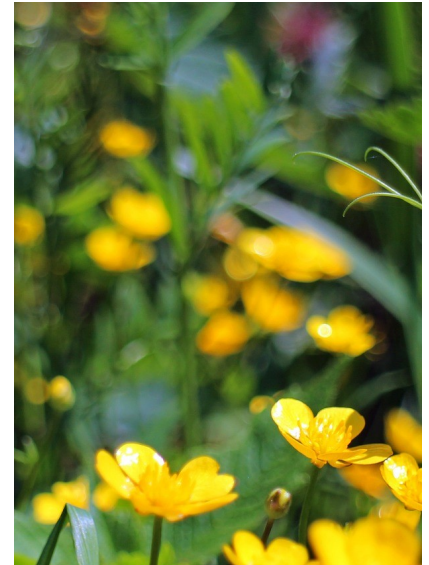
Vochtige schraalgraslanden hebben bijna altijd een verleden als boerengrasland dat voorzag in de behoefte aan hooi als wintervoer voor het vee. Zo mogelijk vond na de oogst ook enige beweiding plaats. De graslanden waren een essentieel onderdeel van het landbouwkundig systeem dat eeuwen heeft voortgeduurd. De lage ligging in het landschap bracht met zich mee dat de meeste gebieden regelmatig overstromden met water vanuit beek, rivier of boezem. Daarmee werden bufferstoffen en vaak ook enige voedingsstoffen aangevoerd die de vegetatie en de productie in stand hielden. Het natuurtype omvat twee beheertypen, die voornamelijk worden onderscheiden op grond van hun toegankelijkheid voor maaiapparatuur: nat schraalland (heeft slappere bodem) en vochtig hooiland. De gronden zijn alleen in de zomer toegankelijk voor beheer. Bijzondere plantensoorten die wij graag zien op vochtig hooiland zijn de echte koekoeksbloem en de dotterbloem en op nat schraalland de spaanse ruiters en de wateraardbei. Ook de blauwgraslanden vallen onder de drassige hooilanden.

Spaanse ruiter

Wateraardbei

Dotterbloem

Uitmijnen, hoe te komen van landbouwgrond naar natuur?

Door de jaren heen is de bovenlaag van de landbouwgrond verrijkt met voedingsstoffen zoals fosfaat. Planten die goed groeien op deze voedingsstoffen, voorkomen dat andere planten een kans krijgen. Daarom willen we de vruchtbaarheid verminderen door deze voedingsstoffen af te voeren. Dit kan door pluggen (5 á 10 cm verwijderen), afgraven en/of verschralen. een ander vorm is uitmijnen waarbij gewassen worden geteeld die fosfaat opnemen. Met gerichte bemesting wordt de fosfaatopname gestimuleerd. De vegetatie wordt meerdere malen per jaar gemaaid en verwijderd. Het opgenomen fosfaat kan zo uit het gebied worden afgevoerd, waardoor de bodem minder voedselrijk wordt ofwel verschraalt. Een belangrijk voordeel van uitmijnen in vergelijking met pluggen en afgraven is dat het maaiveld op dezelfde hoogte blijft en de grondlagen niet aangetast worden. Bovendien behouden we hiermee het bodemleven en de zaden in de toplaag. Nadeel is dat uitmijnen soms wel 30 jaar duurt voor het gewenste resultaat behaald is.

Rondvaart met bestuurders en raadsleden

In oktober 2022 hebben bestuursleden van het Nationaal Park De Alde Feanen en de gebiedscommissie van De Alde Feanen nieuwe raadsleden van de gemeente Leeuwarden, Smallingerland en Tytsjerksteradiel ontvangen voor een kennismaking. Aanleiding waren de gemeenteraadsverkiezingen waarbij een groot aantal nieuwe raadsleden zijn benoemd. Het programma bestond uit een introductie van de beide organisaties, een toelichting op het gebied en een doorkijk naar toekomstige ontwikkelingen.

Langer zandwinning in Panhuyspoel

In de 3e module is de wens opgenomen om de Panhuyspoel (uiteindelijk) een natuurfunctie te geven met daarbij recreatie in en rondom de plas. De plas is voorlopig nog in gebruik voor zandwinning. De combinatie van actieve zandwinning en recreatie brengt risico's met zich mee. Daarom heeft de gemeente Tytsjerksteradiel aangegeven het recreatieve medegebruik voorlopig uit te stellen, totdat dit wel op een veilige manier kan. Het geplande recreatiestrand en de wandelpaden worden voorlopig dus niet gerealiseerd.

Rondje vaarroute fluisterboot nog niet mogelijk

In het raamplan (2004) was een nieuw vaarrondje opgenomen voor fluisterbootjes. Deze route zou door het natuurgebied ten noordoosten van Earnewald (door de Fjirtich Mêd en de Earnewarre-Bolderen) en ter hoogte van de zandwinplas de Feantersdyk kruisen, om via de Feantersefeart het rondje af te maken (op de kaart hieronder weergegeven met de lichtblauwe onderbroken lijn). Voor deze route is het belangrijk dat de waterstand overal gelijk is zodat de route zonder onderbreking kan worden afgelegd. Bij de uitwerking is gebleken dat het realiseren van een vaarroute met een gelijk waterniveau of met sluizen zeer complex en daardoor kostbaar is. Daarom heeft de gemeente Tytsjerksteradiel besloten deze route voorlopig nog niet te realiseren. De huidige route blijft toegankelijk voor fluisterbootjes via de boothelling. Het rondje kan wel worden gevaren met kano's en SUP's omdat men deze kan 'overhalen'. De gemeente wil het komende jaar, samen met andere eigenaren, de bestaande vaarweg en de (kano)steigers opknappen.

De oranje pijlen geven de 'overhaallocaties' aan

Goede resultaten LIFE+ maatregelen

In de afgelopen jaren zijn maatregelen uitgevoerd, met name gericht op de verhoging van de kwaliteit en natuurwaarden in de Alde Feanen. Deze maatregelen zijn bekostigt uit het LIFE+project. In totaal heeft ca. 220 hectare een kwaliteitsimpuls gekregen, verdeeld over een aantal verschillende inrichtingsmaatregelen. Het meest in het oog springen zijn het terugdringen van de bebossing van veenmosrietlanden, het ontwikkelen van onderwatervegetatie in verschillende petgaten en het stimuleren van rietgroei in voormalige landbouwpolders.

Het veenmosrietland staat op veel plaatsen onder druk – en zeker ook in de Alde Feanen – omdat dit type vegetatie sterk de neiging heeft te ‘verbossen’. Hierdoor verdwijnt het typisch laagveenmilieu met zijn openheid. Op veel plaatsen is deze bebossing verwijderd.

Het water in de petgaten werd vertroebeld door de aanwezigheid van bodemwoelende vissoorten – vooral brasem – en daardoor was de groei van waterplanten geheel tot stilstand gekomen. Het helder krijgen van het water in de petgaten was een spannende maatregel: De petgaten zijn afgesloten en de bodemwoelers gevangen en verplaatst. In totaal zien we in 80 hectare een succesvolle herstart van de onderwatervegetatie zoals fonteinkruid en krabbescheer en is het water weer helder.

Ook het stimuleren van o.a. rietgroei in voormalige landbouwpolders is succesvol verlopen. In de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw zijn deze polders onder water gezet, met de gedachte dat zich dan ‘vanzelf’ natuur zou gaan ontwikkelen. Dit bleek een misvatting. In het LIFE+project is, door het waterpeil steeds aan te passen aan de groei van het riet, de rietgroei gestimuleerd, met hier en daar een beetje hulp door het aanplanten van rietstekken. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de Lytse Saiterpolder, Koaiskrite en de Headamskampen. In totaal is ca 25 hectare op deze manier ingericht.

Vanzelfsprekend is het nu zaak de ontwikkelingen nauwkeurig te volgen, en samen met een aantal deskundigen van provincie en wetterskip bij te sturen in het beheer waar dat nodig is. Dit monitoringsproject heeft een looptijd van drie jaar.

Digitale nieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven over de planvorming en werkzaamheden in de Alde Feanen? Meldt u zich dan aan voor de digitale nieuwsbrief. Ook houden we u in deze nieuwsbrief op de hoogte van de start van wettelijke inspraakperiodes van vergunningen en ontheffingen die wij aanvragen. U kunt zich via deze [link](#) aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.

Colofon

Meer informatie over de herinrichting van de Alde Feanen vindt u op www.fryslan.fr/alde-feanen. Heeft u vragen over de herinrichting? Dan kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum van de provincie Fryslân via de mail: provincie@fryslan.fr of telefonisch: (058) 292 5925. Zij sturen uw vraag dan door aan de juiste persoon. Alde Feanen | Fryslan

provinsje fryslân
provincie fryslân

Copyright © 2023 Provincie Fryslân, All rights reserved.
Tweebaksmarkt 52, 8911 KZ Leeuwarden

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u bent ingeschreven. Indien u deze nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen kunt u zich hier afmelden.